

[Enggaard.]

ansvarlig aktiekapital er en ekspropriation med de heraf følgende konsekvenser. Jeg tænker naturligvis bl.a. på mulighederne for at udskyde en sådan lov til efter en fornyet vedtagelse efter et nyvalg til folketinget.

Den anden mulighed for at forhindre disse forslag i at blive realiseret er som bekendt folkeafstemning. Jeg skal ikke i dag tage stilling til, om den ene eller den anden mulighed særlig bør bringes til anvendelse. Det må afhænge af de nærmere juridiske undersøgelser, som må forestå bl.a. i udvalgsarbejdet her i folketinget. Men der må ikke herske tvivl om, at venstre har vilje til at kæmpe med arme og ben imod disse forslag, som de foreligger nu.

Vedrørende principperne for den centrale fonds virksomhed og den enorme styring af dansk erhvervsliv, som det indebærer, kan jeg henvise til, hvad jeg udtalte på venstres vegne ved førstebehandlingen den 13. februar i år. Disse synspunkter er stadig gældende. Jeg må også understrege det farlige i, at der i forbindelse med denne store centrale fond gives en snæver kreds af personer så store beføjelser, at det reelt reducerer folketingets indflydelse på væsentlige sider bl.a. af den økonomiske politik. Det hjælper i denne sammenhæng ikke meget, at forslaget indføjer et parlamentarisk figenblad i form af et tilsynsråd på 17 medlemmer. Det vil ikke få større betydning, end hvis man hvert år sendte en årsberetning til folketinget, sådan som mange andre organer gør det.

Hertil kommer, at fondens virksomhed nok kan bringes op i folketinget til debat, som ethvert andet anliggende kan det, men tinget har ingen reel mulighed for at drage nogen minister til ansvar for fondens virksomhed, hvis den udvikler sig i en retning, som ikke stemmer med folketingets opfattelse. Fonden er ganske unddraget et parlamentarisk ansvar.

Det udvalgsarbejde, som er foregået i forårets og sommerens løb på baggrund af fremsættelsen i februar, har mest haft betydning, fordi en række henvendelser udefra har kunnet blive belyst og er blevet kommenteret af arbejdsministeren. Jeg vil i særlig grad fremhæve de 8 erhvervsorganisationers henvendelse med det store materiale

om forslagetets virkninger, økonomisk og administrativt, som det indeholder. Jeg synes, det er værd at bemærke, at også andelsorganisationerne i går gennem en udtalelse har givet fuld tilslutning til dette. Selv om arbejdsministeriet gennem arbejdsministerens svar til udvalget har afvist de fleste af punkterne i erhvervsorganisationernes henvendelse med en efter min opfattelse i væsentlig grad politisk motivering, så bliver der dog stående en række værdifulde belysninger af et ugennemarbejdet forslags noget uventede virkninger.

Jeg vil særlig hæfte mig ved den enkelthed, at arbejdsministeren i sit svar til folketingsudvalget har ment, at kasseoverskuddet kan reduceres svarende til indbetalingerne fra det offentlige som arbejdsgiver. Disse betragtninger om kasseoverskuddet i forhold til den centrale fonds indbetalinger er noget specielle, men når det gælder om at forklare, at skatten ikke nødvendigvis behøver at stige, fordi der skal indbetales en procentdel af lønnen i staten og i kommunerne, tager man argumentet i anvendelse. Som også den foregående taler, hr. Simonsen, var inde på det, er disse betragtninger om et reduceret kasseoverskud i forbindelse med opbygningen af den centrale fond næppe holdbare.

For venstre er der et bestemt område, som påkalder sig særlig opmærksomhed. Det er dagspressen og de dermed beslægtede idébetonede virksomheder — man kunne nævne teatre, bogforlag og lignende som vi alle er enige om at søge sikret frihed til at følge den linje, som de gennem deres statutter eller på anden måde er forpligtet til at følge. Forslaget om økonomisk demokrati i regeringens version tilsigter jo at lade fonden overtage indtil 50 pct. af kapitalen også i virksomheder af denne natur, altså f.eks. dagbladene. Med den store spredning, som aktierne for de fleste dagblade har, vil fonden kunne kontrollere bladene, længe inden de 50 pct. af aktiekapitalen er nået. Man kunne stille det spørgsmål: hvad agter regeringen at gøre for at sikre pressens frihed? Dette spørgsmål hører vel nærmest under statsministeren, som er minister for pressens anliggender. Vi betragter det som en væsentlig ting, at dette spørgsmål til fulde kan blive belyst, så at man kan skabe sikkerhed